

Foto: Belwinkel, Mathilde Evaline Jansen (2004, Den Haag, zwart/wit film)

5 April 2020, Amsterdam

De Spiegel

Nog voordat het coronavirus zich in Nederland genesteld had (of herkend was), was ik op een 'gewone' dag aan het voorlezen en knutselen bij de peuterplusgroep. Ik stond op de groep van een collega, die met pauze was. Als (vaste) inval werkte ik die dag zelf bij de dreumesen. Ik genoot van mijn korte uitstapje naar de mij tevens bekende peuterplussers: de lieve wijsneuzen van Kindergarden, die op de knusse entresol huizen.

Met 1 jongen, die zich al bijna een kleuter mag noemen, tekende ik aan een tafel. We genoten er beide van. Andere kinderen deden mee of maakten een puzzel naast ons. We keken mee met elkaars werkje. Kinderen kunnen heel goed flirten. Zo scharrelden een paar kinderen nieuwsgierig om ons werkhoekje heen. Het belang van kunst werd niet onderschat in ieder geval ;-).

De jongen had echter een 'probleem'. Speelde dit probleem werkelijk een rol of bedacht hij het zich? Hij meende dat hij niet zo mooi "in 1 keer" kon tekenen. Dus hij wilde dat ik een boom of gebouw voor hem zou tekenen, zoals het hoorde of moest volgens hem. Hij zou mijn voorbeeld dan "afmaken".

Veel kinderen leveren liefst kant en klaar een werkje aan. Maar net als met tuinieren (zaaien en oogsten) moet je ook bij kunst soms geduld of lef hebben in het proces. Mijn dochter heeft ook zo'n fase gehad, en ik ben niet huiverig hier zacht doorheen te prikken. Vaak geeft faalangst juist een gevoeligheid of talent aan. En kan je dat met wat extra aandacht de ruimte geven.

Ik vertelde hem dat kinderen vaak beter kunnen tekenen dan volwassenen, omdat zij vrijer nadenken of zomaar beginnen. Ik probeerde hem luchtig te enthousiasmeren om zelf lekker bezig te blijven.

Volwassenen zijn vaak nog banger om iets verkeerd te doen, dan kinderen. Veel volwassenen vinden dan dat zij niet goed kunnen tekenen en doen het daarom niet voor hun plezier. Waardoor opgroeiende kinderen soms het idee krijgen dat je de beste tekenaar moet zijn, of de wereldberoemde maker van kleurplaten en strips, voordat je het recht hebt om je pen of potlood op het papier te zetten, bij wijze van. Natuurlijk zei ik dit er niet bij.

Dit zat wel in mijn achterhoofd toen ik hem slim om de tuin leidde. Ik vroeg hem om een voorbeeld voor mij te tekenen, van de boom of het gebouw, zoals hij het voor zich zag. Precies zoals hij het op papier wilde.

Hij ging zonder weerstand van start... Ik was benieuwd wat er uit zijn hoofd op het papier zou rollen. Ik stelde me zijdelings betrokken op. Om hem niet het gevoel te geven dat zijn prestaties onder een vergrootglas lagen, nu ik zijn moed al zichtbaar bewonderde.

... :-)

... En toen kwam er een boom met wortels in de bodem en lucht tevoorschijn, en een gebouw met twee ingangen, boven en onder. Je kon er vanaf het dak en de grond bij. Ik herinner het niet meer precies, maar zijn fantasievolle creaties waren werkelijk beter dan ik het "voor" had kunnen doen. Hij leek een soort parallelle of dubbele wereld te scheppen, die me eigenlijk best praktisch en handig in gebruik leek. Voor dromers, doeners en de rest.

Dit werk toonde zijn prille maar unieke inzicht, begrip en interesse, in bijvoorbeeld architectuur, ruimtelijke ordening en verbanden met de natuur.

Dit hoorde bij 'hem'. Als pedagogisch medewerker wil je een kind stimuleren in de ontwikkeling. Het leuke is dat je hierdoor soms al een glimp van die volwassen persoon opvangt. Omdat je oprecht gelooft in de toekomst van het kind, opent het kind zich ook.

"Dit is perfect", zei ik, "dit kan ik niet beter namaken, volgens mij is dit af, vind jij dat ook?" Hij stemde in en was trots op zijn tekeningen, waar hij uiteindelijk ook dingen bij geplakt had (want de ideeën stroomden verder). De werkjes gingen netjes zijn bakje in.

Hij was 1 angst kwijt. En 2 kunstwerken rijker. Soms is het nodig om kinderen te leren het zelf te doen, en daarbij simpelweg door te vragen of hen in de spiegel te leren kijken naar zichzelf en hun talenten.

De coronacrisis biedt gezinnen, groot en klein, in welke vorm ook, de kans om je kind nader te leren kennen. Maar vergeet niet dat je kind jou ook nader leert kennen. Dat je als ouder een levend voorbeeld bent, door dingen voor te 'leven' en 'doen'. Je woorden hebben impact, maar je gedrag, gewoonten, routines en non-verbale communicatie ook.

Hoe perfectionistisch ben jij t.o.v. je thuiswerk of ouderschap? Soms is loslaten een teken van vertrouwen en kracht. En is krampachtig vasthouden aan regels en overtuigingen van hoe het zou moeten, niet zo aardig of zuiver voor jezelf of de ander als het lijkt. Hoe vaak doen we iets voor een ander omdat we 'denken' dat dat zo hoort? Terwijl deze ander dat misschien niet verlangt, of graag eens nader met je meedenkt over andere oplossingen. Zodat er een wederzijds en eerlijk geven en nemen ontstaat.

Het is de kunst om trouw te blijven aan jezelf en je idealen, in tijden dat het tegenzit. En van daaruit in je kracht te blijven staan. Juist nu we elkaar nodig hebben. Liefde voor wat er van nature "al" in mensen zit verdient onze aandacht, om uit een vitale bron te putten die altijd dichtbij en binnen handbereik is. Uit en thuis.

Dat zou ik ouders graag mee willen geven in deze tijden van crisis. Kindergarden medewerkers opereren vanuit HEART-principles. Dat 'heart' is oersterk. En zit in iedereen. Iedereen is anders, daarom is respect voor ons bij Kindergarden belangrijk. Ik wil ook als onafhankelijk fotografe mijn beschikbaarheid waarborgen, en werk daarom als "vaste inval", maar voel me thuis bij het commitment van de organisatie aan emotionele waarden i.c.m. een vaste structuur.

Ook dit verschil (in relatie tot vaste groepsbegeleiders) mag er zijn. Waardoor ik als artistiek geschoold pedagogisch medewerker toch vertrouwen en speelruimte krijg. Die wisselwerking vind ik uniek. Sommige kunstenaars zijn bang voor werk in dienstverband, maar ik ervaar werken bij Kindergarden als bevrijdend, want dienstverlenend, liefdevol en mede-scheppend. Ik kies dit bewust en stem mijn uren in samenspraak af.

Ik zou ook alleen kunstprojecten met kinderen kunnen doen, maar dan mis ik de gewone momenten. Dit kunnen ook bijzondere momenten zijn die iets in kinderen prikkelen. In terloopse alledaagse momenten ervaar ik inspiratie. Het hele leven is als een (sociaal) kunstwerk. Voor mij zijn mede-opvoeders een soort heldenmensen, net zoals verplegers nu op een warm applaus mogen rekenen.

Momenten in de groep of met kinderen individueel vormen een symfonie; van verjaardagsviering tot pleister. Ik kijk soms tijdens mijn werk met mijn fotografenhart naar collega's die zo'n pleister plakken; en smelt dan van de liefde die ik waarneem. Die sfeer is Kindergarden-eigen. Het team bestaat uit een stel *undercover* hippies in een modern kloffie of met een vlotte look. ;-)

Ik hoop dat ouders werk en privé beide de aandacht kunnen geven, en zichzelf tijdens verzorg- en speelmomenten ook bewust kunnen opladen of laten inspireren. Om het werk even te laten varen. Om in dat loslaten van stress of druk een nieuw begin of werkwijze te durven zien. En deze tijd van thuiswerken ook iets waardevols te ontplooien, in het gezin en daarbuiten. Met meer humor en vertrouwen op de weg.

Door te kiezen voor liefde boven angst, komen wij deze crisis te boven. Zo blijven we gezond en creatief. We geven onze toekomst mede vorm. Ook met, door en voor kinderen. Hoe beschermend bedoeld ook, soms staat angst in de weg van iets groters dat zich met of door ons wil ontvouwen. Is onze energie daar dan op afgestemd? Kinderen vormen een grote spiegel. Door hen heen, kijken we naar ons functioneren als volwassene, ouder en maatschappelijke/welzijns organisatie. Kinderen leren ons misschien nog het meest tijdens deze crisis, nu we met hen 'opgescheept' zitten thuis.

Zodra de scholen en kinderdagverblijven weer openen, verdienen alle kinderen wat mij betreft nog meer liefde en toewijding dan ervoor. Want liefde houdt nooit op: Er is geen plafond of bordje "tot hier, en nu stopt de groei, ga terug". Het heeft overal ingangen, en wortels boven en onder. Liefde groeit vrij en is het medicijn. Juist nu we beseffen hoe kwetsbaar het leven kan zijn.

Kunst kan ons bewustzijn vergroten in deze tijd, en kinderen leren om plezier te beleven tijdens het ontdekken en creëren van hun wereld of realiteit. Kunst kan zorgen voor nieuwe openbaringen en overgave in het moment, net zoals de dood dat met mensen doet. Dat is de moeilijkheidsgraad van dit virus, dat meerdere kanten heeft. De confrontatie met verlies, kan ook de hartspier sterken en mensen vergevingsgezind en veerkrachtig maken. Dit zijn eigenschappen die je dankbaar kunnen maken om te leven, en iets voor anderen te betekenen. Waarbij je vol kan gaan, want er zijn geen verliezers.

Zijn wij mensen bang voor verlies en chaos, of zien we het licht en de hoop achter de wolken van onze belemmerende overtuigingen, die zich soms als een drassig moeras voor ons uit lijken te strekken, i.p.v. onze ideeën verheldert en ons dient?

De huidige coronacrisis zet mensen innerlijk (in stilte) aan het werk. Wat zijn onze diepe waarden, die ons helpen om open met onverwachte menselijke situaties om te gaan? Het RIVM bericht vooral het over het aantal IC-bedden. Een waardig sterfbed is tevens belangrijk. Hoe nemen stervenden afscheid? En hoe voorkomen mensen ziektes?

De poëtische Russische filmmaker Andrei Tarkovski zei dat mensen juist in tijden van oorlog of tegenslag worden getoetst op de waarde van hun morele standpunten; dat zij op deze momenten een pad inslaan in hun leven of rijp raken voor geestelijke groei.

Van nature zijn kinderen niet zo bang om te tekenen. Hun creativiteit is fantastisch. Is een leven met angst of op een lager level dan we aankunnen, dan toneelspel of echt?

Kindergarden laat als bedrijf zien dat professionaliteit en een warme werksfeer goed samengaan. En dat ouders en medewerkers samen betrokken zijn wat opvoeding en gehechte opvang van kinderen betreft. Hopelijk groeit Kindergarden vanuit deze synergie verder. Waarbij de open uitwisseling en basis van vertrouwen aanzetten tot vernieuwing.

Deze dienstverlening is een ware kunst. Iedere dag is anders en vraagt om continu inzet. Dat houd je alleen vol met een innerlijk kompas. Kindergarden gelooft en investeert in kinderen. En krijgt er energie voor terug: Kindergarden krijgt energie van de toekomst. Ook medewerkers worden met integriteit benaderd en getraind. De visie is transparant.

Juist op momenten als deze is het belangrijk in je waarden te staan. Om onzekerheden te kunnen omarmen als kans om keuzes (bijvoorbeeld vanuit je hart) te verhelderen. Om je lijf en geest net zo'n glanzende poetsbeurt te mogen geven als je huis en handen. Geef jezelf de toestemming om van binnen en buiten opgeruimd uit deze crisis te komen. Net zoals je het vrienden gunt om rust te pakken of alles fris op een rij te zetten. En daar de tijd voor te nemen. Die extra tijd wordt veel mensen nu in de schoot geworpen.

Men 'wacht' op verlossende cijfers van het RIVM of CBS. Het is wijs om naast de gestelde maatregelen die je volgt en in acht neemt, ook een eigen levenskoers te varen. Meebewegen met de stroom kan een leven met beperkingen aangener maken en overgave stimuleren, wat er ook gebeurt. Dan ben je klaar voor wat er komen gaat, zonder denkbeeldige afweerstrategieën. En met kalme geest die één met verandering is. Zo'n flow is niet stuurloos maar vraagt om ontvankelijkheid en uithoudingsvermogen. Energie trekt vaak soortgelijke energie aan. Geniet van het moment, met elkaar.

Ik wens voor iedereen gezondheid, liefde en kracht,

Vriendelijke groet,
Mathilde